TIRAKILUA

- Amatxi, ze ibiltzen duzue zuek haunditsuak sendatzeko?

- Tirakilua

- Eta nola egiten duzu zuk tirakilua?

- Paratu ori, oliua, oliba oliua, ona, kazo batian, segun ze kantidade nahi den tamañua ! ori aretara bota belarrak, bos klaretako belarrak, botatzen ttugu belarrak: pasmo belarra, lotu ariakin multzo batian ta ola multzuko bat, bertze bat, lapaitza ostua bertze multzuko bat ola beddu lotua ariakin ta, gero tipula xeto, tipula kozkor haundi batzuek nahi den aina tipula, ta baratxuria re bai bere azalakin ta denakin baratxuri, hor, baratxuri buru bat do nahi den aina tipula re bai buru bat do bi, nahi den aina tipula, ya zein ttinat, lau klase ooran ttinat.

Belarrak: pasma belarra, eta lapaitza, tipula, baratxuria eta gero botatzen zkio, areri zagoia, zagoi kozkor bat, zagoi segun, oliuan era boran, zenbat, pues, litro erdi bat olio paratzeko zagoi kozkor bat eta litro laurden bat olio paratzen bada areri zagoi kozkor laurden bat edo ola ta gero argizigia (zera birzen) bertze kozkor bat eta ek denak urtu

lemiziko olnuan paratu eta belar ek guri, guri, guriak

su bigelian ongi ura egin ura eta gero poliki poliki ek kendu,

belar ek denak alde batera kendu pixko bat eta gero itten

ttinat zaupatu edo nasatu edo igual, ekin, zumua ta gero

aretara poliki poliki zagoia ... ura ta orgiziqua bota poliki idorto

gabe do oliva artan ta ek begel bigelian denak guri guri egin

ta etan, ta gero erraten nat belar ekin zumua ateitzen ttitela

kazo batera o plater batera belar ek denak ta ek denak ongi

zaupatu, ongi jugu ura kendu guri guriak zattera dena ura nasi,

aretan, oliv artara zagoia eta zera birjen urtuak dagezin artan

ek zera birjen ta zagoia ori botatzen die ondarrian e, ia dena

egina dagoenian, oliv artik belarrak kendu ta aretara ura

egi daila eta gero aretara belar ori orren zumua kendu

aparte ta ura ura zaten da.

- Aizu eta beste modu batez ere deitzen diozue tirakiluari ez?

- Bura, zazpi klase erran ttinat, zazpi klasetako erremedioa, ta igual,

bertze batzuk itten den bedetzikua, ta boskua, ta bertze batzuk

belar gero botatzen ttiozte zenbattek igual, ta ola

- Bai eta nork erakutsi zizun hori zuri egiten?

- Juana Migeltteneko borkuak. orrek aunitz klasetakuak itten

zinen boskua igual ta hori da zazpikua ke zaten zinen gero

zaten zinen berak barodzian, igual, errura belarra, galdua

omeuru te oain, ura re agitz ona zela oikintzat ta areikan

igual bota ta gero belar klasiak battun, ura, lenago itten

nittiqunen gure itxian, Perezentxeberren malma zaten zen ta ura

re ona zaten da ta ola.

- Aundituak sendatzeko hori?

- Bai, aundituak sendatzeko da zikina, ura tiratzeko, aundituak

lertzeko, gozatzeko eta gero zikin ura titzen, titzen aritzen da

ori ura itten ttu.

- Ia, Ia

- ola dun, ondarreko idortzeko pues ematen zrom bertze gauzakin

igual, igual ura arekin aski tiratu duela iduitzen zairenian

pues aundituak ta idortzeko egitten dugu merkromina ta bertze

gauza oitikan ondarrean igual berro ori oudutzeko eta ura

egitteko pues ola.

- Eta haundituak zenbaten barnan sendatzen da hori emanta?

- Zenbat denborian?

- Bai zenbat denboran

- Ez takit, hori inor berak, inor berak ikusi bear du, ze

nola doaien da ze egitten ari den, aundituak klaro, ezta.

- Bale, ong' da amatxi.

OHARRA

- Nere amatxiri tirakiluaren kontrak galdetu nizkionean nere ama gurekin batera zegoen eta nere amari ika hitz egiten zion. Horregatik noiz nahi ttinat, battun etabar... agertzen dire.